

ترجمه

حواهر الکلام

اماره

تألیف استاد فقها شیخ محمد حسن نجفی

(متوفی ۱۲۶۶ ق.ها)

ترجمه، شرح و توضیح

دکتر اکبر نایب زاده

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

سرشناسه	: صاحب جواهر، محمدحسن بن باقر، ۱۲۰۰ - ۱۲۶۶ق.
عنوان قراردادی	: جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام. فارسی - عربی. برگزیده. شرح
عنوان و نام پدیدآور	: ترجمه جواهر الکلام: اجاره / تالیف محمدحسن نجفی (متوفای ۱۲۶۶ ه.ق.); ترجمه، شرح و توضیح اکبر نایب‌زاده.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۵۱۲ ص.
شابک	: 978-600-114-705-0
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: فارسی - عربی.
یادداشت	: کتاب حاضر ترجمه و شرح بخش اجاره از کتاب «شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام» تالیف محقق حلی است.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۵۰۸ - ۵۱۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	: نمابه.
موضوع	: محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ق. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام -- نقد و تفسیر
موضوع	: فقه جعفری -- قرن ۷ق. Islamic law, Ja'fari -- 13th century
موضوع	: رهنه (فقه) Rent (Islamic law)
شناسه افزوده	: نایب‌زاده، اکبر، ۱۳۲۴ - مترجم
شناسه افزوده	: محقق حلی، جعفر بن حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ق. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام. برگزیده. شرح
رده‌بندی کنگره	: ۳۹۵ - ۴۲۲ ش ۳/م ۱۸۲/۱ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷ ۲۴۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۳۰۸

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب فقهی، حقوقی و مجموعه قوانین

تهران، خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان لبافی‌نژاد - نرسیده به خیابان دانشگاه - پلاک ۱۷۴ - واحد ۲

تلفن: ۵ - ۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵ - ۴۹۰۵۸۴

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، ۶۶۴۱۰۲۰

فروشگاه شماره ۲: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردبیهست)، پلاک ۹۲، تلفن: ۶۶۷۵۵۹۱۰ - ۶۶۹۵۰۷۵

فروشگاه شماره ۳: خ انقلاب، نرسیده به میدان فردوسی، کوچه شهید براتی، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد،

طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی): ۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: WWW.Khorsandypub.com

ترجمه جواهر الکلام: اجاره

تألیف: شیخ زین‌الدین بن علی ملقب به شهید ثانی (شهادت ۹۶۵ ه. ق.)

ترجمه، شرح و توضیح: دکتر اکبر نایب‌زاده

چاپ اول: ۱۳۹۵ | تیراژ: ۵۰۰ جلد | قیمت: ۴۲۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-114-705-0

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۷۰۵-۰

فهرست

کتاب اجاره

- ۱- تعریف اجاره ۱۷
- ۲- بحث لغوی در مورد اجاره ۱۸
- فصل اول**
- ۳- در اسباب و قبول اجاره ۱۹
- ۴- با کلمه بیع صحیح نیست ۲۱
- ۵- اجاره عقد لازم است ۲۲
- ۶- با بیع باطل نمی‌شود ۲۳
- ۷- با فوت باطل می‌شود ۲۴
- ۸- با فوت باطل نمی‌شود ۲۵
- ۹- روایتی در این مورد ۲۸
- ۱۰- بحث در دلالت روایت ۳۰
- ۱۱- بحرالعلوم گفته ۳۳
- ۱۲- این روایت به بطلان دلالت دارد ۳۷
- ۱۳- با فوت اجیر خاص و موقوف علیهم ۴۰
- ۱۴- هر چیزی را که می‌توان عاریه داد می‌توان اجاره داد ۴۳
- ۱۵- برخی استثناء است این قاعده ۴۵
- ۱۶- اجار دادن مال مشاع ۴۶
- ۱۷- عین مستاجر امانت است ۴۷
- ۱۸- روایات ۴۸
- ۱۹ شرط ضمان ممنوع است ۵۱
- ۲۰- برخی گفته‌اند صحیح است ۵۲

- ۲۱- توجیه روایت ۵۴
- ۲۲- در اجاره خیار مجلس نیست ۵۵
- ۲۲- هر خیارى که دلیلش لاضرر است ۵۷

فصل دوم

- ۲۳- شرط اول اجاره ۵۸
- ۲۴- شرط دوم اجاره ۶۰
- ۲۵ برای معارض بودن مشاهده کافی است ۶۱
- ۲۶- موجر یا نحو عقد اجرت است ۶۲
- ۲۷- زود دادن اجرت صحیح است ۶۴
- ۲۸- شرط اقباط صحیح است ۶۵
- ۲۹- اگر عیب داشت ۶۶
- ۳۰- اگر مستاجر ورشکست شد ۶۸
- ۳۱- اجاره دادن خانه و انبار ۶۹
- ۳۲- روایات در این خصوص ۷۰
- ۳۳- اگر در قسمتی از مورد اجاره سکونت کند ۸۵
- ۳۴- اگر برای حمل کالا در روز معین اجیر بگیرد ۸۸
- ۳۵- دو روایت در این خصوص ۸۹
- ۳۶- اگر رومی دوختی یک درهم و فارسی نصف آن ۹۵
- ۳۷- اگر سقوط اجرت را شرط کند ۹۶
- ۳۸- اظهار نظر شهید ثانی ۹۸
- ۳۹- پس از انقضاء و مدت اجاره پیدا کند ۱۰۲

فرع یک

- ۴۰- رومی بدوزی دو درهم ۱۰۵

فروع ۲

- ۴۱- اگر امروز انجام دادی این مقدار ۱۰۷
- ۴۲- اجیر وقتی کار را اتمام کرد مستحق دستمزد است ۱۱۰
- ۴۳- اگر کارگر و کارفرما مضایقه کنند ۱۱۱
- ۴۴- کارهایی که تحویل دادن ندارد ۱۱۳
- ۴۵- تسلیم یکی بسته به تسلیم دیگری نیست ۱۱۴
- ۴۶- تا تریبل سده مزد پرداخت نمی‌شود ۱۱۶
- ۴۷- صنعتگر اضرار نمی‌دهند ۱۱۷
- ۴۸- اگر صنعتگر برای ترفیع دستمزد مال مردم را نگهدارد ۱۱۸
- ۴۹- برای صنعتگر تسلیم واجب است ۱۱۹
- ۵۰- در قرارداد کار حق حبس هست ۱۲۲
- ۵۱- صفت و منافع ملحق به اعیان است ۱۲۳
- ۵۲- اگر مال در دست صنعتگر تلف شد ۱۲۴
- ۵۳- اجاره فسخ نمی‌شود ۱۲۶
- ۵۴- کارگر ضامن مال تلف شده است ۱۲۷
- ۵۵- اگر مزد کارگر را ندادند ۱۲۸
- ۵۶- قرارداد کار نیز جزء معاوضات است ۱۳۰
- ۵۷- اگر انجام کار مانند حج نیاز به اجرت داشت ۱۳۲
- ۵۸- قسمتی از مزد در مقابل قسمتی از کار ۱۳۳
- ۵۹- اگر قرارداد حالا و کار در آینده است ۱۳۴
- ۶۰- هر جا اجاره باطل شد اجرت المثل پرداخت می‌شود ۱۳۶

- ۱۳۶ ۶۱- شرط عدم اجرت
- ۱۳۸ ۶۲- بحث کرکی و شهید ثانی
- ۱۴۲ ۶۳- ریاض سخن شهید ثانی را در شرط عدم اجرت پسندیده است
- ۱۴۳ ۶۴- در اجاره فاسد باید اجرت‌المثل پردازد
- ۱۴۷ ۶۵- اگر مرداند فاسد است و پرداخت کند هبه نیست
- ۱۴۸ ۶۶- چه بدانند چه ندانند ضامن مورد اجاره است
- ۱۴۹ ۶۷- اگر موجر نداند بار فاسد است
- ۱۵۰ ۶۸- قاعد مالا یضمن به
- ۱۵۱ ۶۹- توضیح قاعده مزبور
- ۱۵۲ ۷۰- به کار گذاشتن کارگر قبل از قطع کردن مزد
- ۱۵۳ ۷۱- روایات در این مورد
- ۱۵۶ ۷۲- جریمه کردن کارگر مکروه است
- ۱۵۷ ۷۳- تفسیرهای مختلف از آن
- ۱۵۹ ۷۴- روایات آن
- ۱۶۳ ۷۵- شرط سوم اجاره
- ۱۶۳ ۷۶- موجر مالک منفعت باشد
- ۱۶۵ ۷۷- مستاجر می‌تواند مورد اجاره را اجاره دهد
- ۱۶۶ ۷۸- بدون اجاره مالک نمی‌تواند آن را تحویل دهد
- ۱۶۹ ۷۹- روایت تحویل حیوان به دیگری
- ۱۷۱ ۸۰- واگذار کردن کار به دیگری

- ۱۷۲..... ۸۱- اگر استفاده مستاجر شرط شده است
- ۱۷۳..... ۸۲- اجاره فضولی صحیح است
- ۱۷۴..... ۸۳- شرط چهارم اجاره
- ۱۷۴..... ۸۴- منفعت باید معلوم باشد
- ۱۷۵..... ۸۵- اگر اجاره مطلق بود
- ۱۷۶..... ۸۶- تعیین منفعت با کار یا مدت
- ۱۷۷..... ۸۷- تعیین منفعت با هر دو
- ۱۸۰..... ۸۸- توجیه صحیح بودن آن
- ۱۸۲..... ۸۹- تعریف اجیر خاص
- ۱۸۴..... ۹۰- کاری را که ضرر ندارد می‌تواند انجام دهد
- ۱۸۶..... ۹۱- اجیر خاص اگر به دیگری کار دهد
- ۱۹۰..... ۹۲- اگر اجیر خاص کار مجانی انجام دهد
- ۱۹۱..... ۹۳- اگر اجیر خاص حیازت مباحات انجام دهد
- ۱۹۴..... ۹۴- اجیر مشترک
- ۱۹۵..... ۹۵- تعریف اجیر مشترک
- ۱۶۷..... ۹۶- به قول شهید اول اطلاق مقتضی تعجیل است
- ۱۶۹..... ۹۷- ادامه بحث یا امر به شی و نهی از ضد
- ۲۰۴..... ۹۸- مستاجر با خود عقد مالک آن منتفعت می‌شود
- ۲۰۵..... ۹۹- اجاره معلق
- ۲۰۷..... ۱۰۰- اجاره اعیان یا اجاره اعمال (قرارداد کار) فرق دارد

- ۱۰۱- برخی گفته‌اند اجاره معلق باطل است ۲۰۸
- ۱۰۲- وقتی مورد اجاره تسلیم شد ۲۰۹
- ۱۰۳- مستاجر چه استفاده بکند یا نکند باید اجاره بپردازد ۲۱۰
- ۱۰۴- پس از پایان مدت موجر مطالبه کند ۲۱۶
- ۱۰۵- کارفرما اجازه انجام کار ندهد ۲۱۷
- ۱۰۶- اگر موجر اجاره قبل از قبض تلف شد ۲۱۹
- ۱۰۷- تلف در قبض شامل اجاره نیز هست ۲۲۱
- ۱۰۸- اگر بعد از قبض تلف شود ۲۲۲
- ۱۰۹- پس از مدتی تلف سر نسبت به آینده باطل است ۲۲۳
- ۱۱۰- بار حیوان باید مشخص شود ۲۲۴
- ۱۱۱- ظرف بار را هم باید امتحان کرد ۲۲۵
- ۱۱۲- در بردن مسافر ۲۲۶
- ۱۱۳- راکب باید مشخص شود ۲۲۸
- ۱۱۴- کارگری برای زدن خشت و کندن چاه ۲۳۰
- ۱۱۵- در وسایل لازم برای مسافرت ۲۳۱
- ۱۱۶- در کرایه حیوان خود حیوان را باید دید ۲۳۳
- ۱۱۷- وسایل حمل و نقل بعهده موجر است ۲۳۶
- ۱۱۸- اگر موجر وسایل را آماده نکند مستاجر حق فسخ دارد ۲۳۹
- ۱۱۹- برای دولاب یا برای شخم زدن کرایه کند ۲۴۰
- ۱۲۰- اگر برای مدتی حیوان را کرایه کرده ۲۴۲

- ۱۲۱- کرایه حیوان برای مسافرت..... ۲۴۴
- ۱۲۲- دو نفر می‌توانند یک حیوان را کرایه کنند..... ۲۴۷
- ۱۲۳- اگر بیش از مسافت یا زیادتر از معمول بار کرد..... ۲۴۸
- ۱۲۴- اگر حیوان را بیش از معمول بزند..... ۲۵۰
- ۱۲۵- اجاره آب و ملک فقط با مشاهده صحیح است..... ۲۵۱
- ۱۲۶- اگر خالی را اجیر کند..... ۲۵۳
- ۱۲۷- اجیر برای کندن چاه..... ۲۵۵
- ۱۲۸- اگر بقیه کار ممکن است..... ۲۵۶
- ۱۲۹- محاسبه مزد برای برداری از کار..... ۲۵۹
- ۱۳۰- اجیر کردن زن برای شیر دادن..... ۲۶۰
- ۱۳۱- مورد اجاره شیر است یا کار؟..... ۲۶۳
- ۱۳۲- اجاره برای رنگرزی..... ۲۶۴
- ۱۳۳- گوسفند را هم برای شیردادن می‌توان کرایه کرد..... ۲۶۶
- ۱۳۴- اجاره چاه برای آب درخت را برای میوه حیوان را برای بیج آوردن صحیح نیست..... ۲۶۸
- ۱۳۵- اجاره حمام..... ۲۶۹
- ۱۳۶- اگر شوهر اجازه شیردادن نداد..... ۲۷۱
- ۱۳۷- بیچه را باید دید..... ۲۷۴
- ۱۳۸- ذکر محل شیردادن لازم است..... ۲۷۶
- ۱۳۹- اگر طفل یا زن مرد اجاره باطل است..... ۲۷۷
- ۱۴۰- اگر پدر طفل مرد..... ۲۸۰

- ۱۴۱- تقسیط اجاره بها لازم نیست ۲۸۱
- ۱۴۲- اجاره زمین برای مسجد ۲۸۳
- ۱۴۳- اردبیلی گفته مسجد نمی شود ۲۸۴
- ۱۴۴- اجاره درهم و دینار برای نمایش ۲۸۵
- ۱۴۵- اجاره سیب برای بوئیدن و طعام برای تماشا ۲۸۷
- ۱۴۶- حر ۶
- ۱۴۷- اگر نیوا برای زمین بار معین کرایه کنند ۲۸۸
- ۱۴۸- زیادتر ببرد ضامن ۲۸۹
- ۱۴۹- همه قیمت حیوان یا نهک آن را ضامن است ۲۹۱
- ۱۵۰- اگر موجر زیاد بودن را باند ۲۹۳
- ۱۵۱- اگر موجر خود آن را وزن کرده بود ۲۹۵
- ۱۵۲- اگر وزن کننده و حمل کننده دیگری بود ۲۹۷
- ۱۵۳- اگر حمل کننده می داند وزن کننده ضامن نیست ۲۹۹
- ۱۵۴- شرط پنجم اجاره
- ۱۵۵- منفعت مباح بوده باشد ۳۰۱
- ۱۵۶- اجاره باغ برای گردش ۳۰۲
- ۱۵۷- شرط ششم اجاره
- ۱۵۸- منفعت قابل تسلیم باشد ۳۰۳
- ۱۵۹- اگر موجر نخواست تحویل دهد ۳۰۴
- ۱۶۰- اگر ظالمی مورد اجاره را قبل از قبض غصب کند ۳۰۷

- ۱۶۱- اگر پس از قبض غصب شود..... ۳۰۹
- ۱۶۲- اگر مسکن خراب شد..... ۳۱۰
- ۱۶۳- اگر موجر مانع را رفع نکرد..... ۳۱۱
- ۱۶۴- اگر مستاجر برای استفاده عذر داشت..... ۳۱۴
- ۱۶۵- اگر خوف عمومی بود..... ۳۱۶

فصل سوم در احکام اجاره

مسأله اول

- ۱۶۶- اگر مورد اجاره غیب داشت..... ۳۱۸
- ۱۶۷- برای غیب نموده اش بگیرد..... ۳۲۰
- ۱۶۸- با غیب قسم از شفقت فوت شود..... ۳۲۱

مسأله دوم

- ۱۶۹- اگر مستاجر تعدی کرد..... ۳۲۶
- ۱۷۰- قیمت روز تعدی را باید بپردازد..... ۳۲۷
- ۱۷۱- تمام قیمت را ضامن است..... ۳۲۸
- ۱۷۲- اختلاف در قیمت حیوان..... ۳۳۰

مسأله سوم

- ۱۷۳- کار را به دیگری واگذار کند..... ۳۳۱
- ۱۷۴- روایات مسأله..... ۳۳۲
- ۱۷۵- جمع بین روایات موافق و مخالف..... ۳۳۴
- ۱۷۶- بدون اجازه مالک آن را نمی توان به دیگری تسلیم کرد..... ۳۳۶
- ۱۷۷- اگر مالک اجازه نداد..... ۳۳۷

مسأله چهارم

- ۱۷۸- مستاجر باید به حیوان آب و علف بدهد..... ۳۴۰
- ۱۷۹- آب و علف دادن از باب امانت بودن است..... ۳۴۱
- ۱۸۰- اگر مالک حیوان همراه بود لازم نیست..... ۳۴۲

مسأله پنجم

- ۱۸۱- اگر صنعتگر چیزی را خراب کند ۳۴۴
- ۱۸۲- برضمان صنعتگر اجماع نقل شده ۳۴۵
- ۱۸۳- روایات در مورد ضمان ۳۴۶
- ۱۸۴- صنعتگر اگر اتلاف نکند ضامن نیست ۳۴۸
- ۱۸۵- پزشک و دامپزشک نیز ضامن است ۳۴۹
- ۱۸۶- اگر بگوید داروی فلانی نافع است ۳۵۱
- ۱۸۷- کشتبان و مکاری هم ضامنند ۳۵۲
- ۱۸۸- بدون تعهد ضامن نیستند ۳۵۵
- ۱۸۹- اگر صنعتگر مال را پس از درست کردن تلف کند ۳۵۷
- ۱۹۰- باربر بار را تلف کند ۳۵۹
- ۱۹۱- اگر بیش از اندازه بیاض ۳۶۰

مسأله ششم

- ۱۹۲- مأموریت اجیر تمام وقت ۳۶۲
- ۱۹۳- دو روایت در این مورد ۳۶۴

مسأله هفتم

- ۱۹۴- اگر غلامش صنعتگر بود چیزی را تلف کرد ۳۶۷
- ۱۹۵- مالک ضامن آن است ۳۶۹

مسأله هشتم

- ۱۹۶- صاحب حمام ضامن لباس ها نیست ۳۷۰

مسأله نهم

- ۱۹۷- اسقاط اجرت و اسقاط منفعت ۳۷۲

مسأله دهم

- ۱۹۸- برده اجیر را آزاد کند ۳۷۳
- ۱۹۹- نفقه آزاد شده ۳۷۵
- ۲۰۰- بچه کارگر بوده و بالغ شود ۳۷۷

۲۰۱- بچه پس از بلوغ می‌تواند اجاره را فسخ کند..... ۳۷۸

۲۰۲- در اثنای اگر ولی مرد..... ۳۸۰

مسئله یازدهم

۲۰۳- کارفرما ضامن فوت کارگر نیست..... ۳۸۲

مسئله دوازدهم

۲۰۴- اگر انجام کاری را خواست باید مزد آن را بدهد..... ۳۸۲

۲۰۵- اگر عامل اهل آن کار نبود..... ۳۸۶

۲۰۶- اگر کاری است که معمولاً اجرت ندارد..... ۳۸۹

مسئله سیزدهم

۲۰۷- تهیه وسایل باز بر عهده موجر و مستاجر است..... ۳۹۲

۲۰۸- در اجاره خانه باید داد..... ۳۹۴

۲۰۹- اگر مستاجر کلید را گم کرد..... ۳۹۵

۲۱۰- باز کردن لوله‌های فاضلاب و..... عهده مستاجر نیست..... ۳۹۷

۲۱۱- رفتن برف به عهده صاحبخانه است..... ۳۹۸

- فصل چهارم در اختلافات

مسئله یکم

۲۱۲- اختلاف در اجاره بودن..... ۳۹۹

۲۱۳- اختلاف در مقدار اجاره..... ۴۰۲

مسئله دوم

۲۱۴- صنعتکار ادعا کند که مال تلف شده است..... ۴۰۳

۲۱۵- روایات در این خصوص..... ۴۰۵

۲۱۶- مالک ادعا کند که مستاجر تعدی و تفریط کرده است..... ۴۰۹

مسئله سوم

۲۱۷- اختلاف در نوع کار..... ۴۱۰

۲۱۸- گفته مالک قبول است..... ۴۱۱

۲۱۹- اگر خیاط خواست بشکافد..... ۴۱۲

۲۲۰- به خیاط مزد نمی‌رسد..... ۴۱۳

فهرست‌های عمومی

- ۲۲۱- اسامی مقدس ۴۱۷
- ۲۲۲- آیات کریمه ۴۱۸
- ۲۲۳- روایات ۴۱۹
- ۲۲۴- اعلام ۴۲۳
- ۲۲۵- شرح مختصری بر اعلام ۴۲۸
- ۲۲۶- مع ۴۶۰
- ۲۲۷- شرح مختصری بر منابع ۴۶۴
- ۲۲۸- مواد قانونی ۴۸۳
- ۲۲۹- کتاب‌هایی که در برشته تعلقات از آنها استفاده شده است ۴۸۶

www.ketab.ir